א. ב. גאָטלאָבער

די אַסיפֿה

אַ אַלטע מעשה, נאָר שפּאָגל נײַ!

עס איז באַקאַנט פֿון אַלטער צײַט,
אַז נגידים און אָרעמע לײַט,
וואָס געפֿינען זיך תמיד צווישן ייִדן,
זײַנען איינס פֿונעם אַנדערן ניט צופֿרידן.
אַ ייִד קען זיך פֿאַר אַ ייִד ניט בוקן,
פֿאַר זײַן אייגענעם ברודער בייגן דעם רוקן:

„איך מעג זײַן אָרעם און דו רײַך,
פֿון דעסט וועגן זײַנען מיר בײדע גלײַך;
און אפֿשר האָב איך גאָר אַ טײַערע נשמה,
און דו ביסט גאָר אין גאַנצן אַ טמא —
עס פֿאַרדריסט דיך אַפֿילו, מעגסט זיך קראַצן,
אַ ייִדישע נשמה קען מען דאָך ניט שאַצן“.

אַזוי אַ רעדט זיך אײַן דער אָרעמאַן פֿון אַלטע צײַטן
און דעם נגיד שטעכט עס אין די זײַטן:
„דו, קבצן — טראַכט ער זיך — איז דאָס עפּעס אַ תּירוץ?
פֿאַר וואָס זאָלסטו ניט האָבן פֿאַר מיר דרך־ארץ?
תּרבות, שייגעץ! איך האָב דאָך די מטבע,
ווי קומסטו, עזות־פּנים, צו זאָגן אַ דעה?“

די מחלוקת איז אַזוי ווײַט געקומען,
אַז די נגידים האָבן זיך צונויפֿגענומען

און האָבן זיך געמאַכט איין האַנט, איין ראָט,
אַרויסצוטרײַבן די אָרעמע לײַט פֿון שטאָט.
„וואָס טויגן אונדז די קבצנים, מיר ווילן זיי ניט זען,
צו אַלדי שוואַרצע יאָר זאָלן זיי זיך גיין!“

— יאָ, — רופֿט זיך אָן ר׳ יאַנקל דער רײַכער —
אוודאי וואָלט אָן אָרעמע לײַט געווען גלײַכער;
עס פֿירט זיך אָבער אַזוי ניט אין דער וועלט.
פֿאַרגעסט ניט, מיר האָבן טאַקע אַ טאַקסע[1], זי
קאָסט אונדז געלט.

מילא, דאָס פֿלייש קענען מיר אַליין עסן,
איר מוזט דאָך אָבער ניט פֿאַרגעסן —
וועמען וועלן מיר פֿאַרקויפֿן די ביינער,
אַז פֿון אָרעמע לײַט וועט ניט זײַן קיינער?
ווער וועט צאָלן פּאָדאַט, סוויעטשנאָי סבאָר[2]?
און וואָס וועלן מיר טאָן, אַז עס קומט אַ נאַבאָר[3]?
אויך פֿאַרגעסט ניט: פֿון זייערע הענט
רײַסן מיר כשרע הונדערט פּראָצענט —
צינד[4] פֿאַרשטייט איר, וואָס באַטײַט
אַרויסצוטרײַבן די אָרעמע לײַט?
קלאַפּן, שלאָגן, ברעכן די ביינער,
מהיכי־תּיתא, דאָס ווערט[5] אײַך קיינער —
נאָר אַרויסטרײַבן? היט אײַך ווי פֿאַר פֿײַער,
אַזאַ מעשה וועט אײַך קאָסטן טײַער“!

עס איז געבליבן דאָס ניט צו פֿאַרלאַנגען,
און די נגידים זײַנען זיך צעגאַנגען.

---

[1] קהילה־קאַסע פֿון שטײַערן אויף כשר פֿלייש וכ׳. — [2] ליכטאָפּצאָל. — [3] נעמען רעקרוטן. — [4] איצטער. — [5] פֿאַרווערט, פֿאַרבאָט.

עס איז אַוועקגעגאַנגען אַ צײַט,
זײַנען געוואָר־געוואָרן די אָרעמע לײַט,
וואָס די נגידים האָבן געוואָלט מאַכן,
זיי האָט שטאַרק פֿאַרדראָסן אַזעלכע זאַכן:

„וואָס האָבן די נגידים אונדז אַ דעה צו זאָגן,
אַז אויף אונדזערע פּלייצעס מוזן מיר אַלץ טראָגן!
זיי אונדז אַרויסטרײַבן? אַ שיינער משא־ומתּן!
מיר צאָלן פּאָדאַטע, מיר האַלטן סאָלדאַטן,
מיר לײַדן תּמיד אַלע פּריזשימקעס [6],
אונדזערע בעבעכעס שלעפּט מען פֿאַר ניעדאָימקעס [7],
מיר זאָלן זיך ברענען, מיר זאָלן זיך בראָטן,
אונדזערע קינדער נעמט מען פֿאַר רעקראָטן [8],
און פֿון די נגידים האָבן מיר עפּעס אַ סך?
וואָס קומט אונדז אַרויס, וואָס זיי זײַנען ראַך [9]?
דעריבער מוז טאַקע צווישן אונדז בלײַבן,
אַז די נגידים זאָל מען אַרויסטרײַבן“.

„ניין! — רופֿט זיך אָן איין אָרעמאַן, אַ געניטער,
ניין, רבותים, דער פּלאַן איז ניט קיין גוטער;
די נגידים קומען צו נוץ, איר זאָלט ניט לאַכן,
ווען ניט זיי — ווער וועט אַ רייסטער מאַכן?
ווער וועט געבן עצות, מאַכן תּקנות?
שטעלן זעקיצעס [10], נעמען משכּנות?
ווער וועט האָבן רחמנות
אויף יתומים און אַלמנות,
זיי צו ווײַזן אַ שטייגער פּרנסה אַ גרינגע,
צו גיין אין די הייזער און שטאַרבן פֿאַר הונגער?

[6] אויספּרעסן שטײַערן מיט געוואַלד. — [7] שטײַער־חובות. — [8] רעקרוטן. — [9] רײַך. — [10] עקזעקוציעס.

און אַז עס וועט אויף ייִדן, חלילה, קומען רדיפֿות
ווער וועט זיך סטאַרען? ווער וועט מאַכן אַסיפֿות?
דרינען שטעקט אַ חכמה אַ טיפֿע,
נאָר נגידים קענען מאַכן אַן אַסיפֿה.
אַן אַסיפֿה! איר ווייסט ניט, וואָס דאָס באַטײַט,
ווײַל צו אַסיפֿות לאָזט מען ניט אַרײַן אָרעמע לײַט;
בײַ דער אַסיפֿה פֿאַרשליסט מען די טירן,
נאָר נגידים פֿאַרשטייען דאָס רעדל צו פֿירן,
און אַז מע מאַכט אַ מאָל אַ קבצן דאָס גליק,
ער זאָל זיצן בײַ דער אַסיפֿה אַן אויגנבליק,
לאָזט מען אים אַרײַן נאָר מיט דעם תּנאַי,
ער זאָל ניט זאָגן קיין דעה דערבײַ.
ער מעג זיך טראַכטן וואָס ער וויל,
נאָר ניט גערעדט: שאַ, שווײַג שטיל!
ער מעג אַפֿילו זײַן דער רבֿ אַליין,
מוז ער האַלטן די צונג צווישן די ציין.
דאַרויס [11], ליבע לײַט, קענט איר פֿאַרשטיין,
אַז אָן נגידים קענען מיר זיך ניט באַגיין.
די אַסיפֿה זאָל אײַך תּמיד שטיין פֿאַר די אויגן,
וועט איר וויסן, צו וואָס די נגידים טויגן.
דעריבער מוזן טאַקע די נגידים בלײַבן
און מע טאָר זיי בשום אופֿן ניט אַרויסטרײַבן“.

*

אַזוי איז במוסכּם כּולם געבליבן,
מע האָט די תּקנה אין פּנקס פֿאַרשריבן:
„חיות, אַזוי פֿון ימים ושנים
זײַנען דאָ בײַ ייִדן נגידים און קבצנים,

[11] דעריבער.

מוז מען דאָך וויסן צו וואָס איטלעכער ניצט,
פֿאַרשרײַבן מיר עס אין פּנקס איצט
צום רײַסן, צום בײַסן, קלאַפּן, שלאָגן
און אַלערליי צרות אַריבערצוטראָגן
דאַרפֿן אָרעמע לײַט אויפֿשטעלן די פּלייצעס,
און די נגידים — ניצן אויף אַסיפֿות און עצות,
מיר מוזן זיי נאָכזאָגן דעם שבֿח אָן הניפֿה:
זיי מאַכן אויסגעצייכנט אָן אַסיפֿה!" —

עס איז אַפֿילו ניט נייטיק זיך צו התמענען דערבײַ.
באַר לאָז זײַן: א יי נ ס. צ וו יי. ד ר ײַ.